

Некада смо били много опаки и гадни, а сада смо само јадни. То је, отприлике, оно што је емисија "Латиница" хрватске телевизије, емитована овог понедељка, имала да каже о нама Србима. Гости? Милан Ст. Протић, Биљана Србљановић, Светозар Цветковић и два хрватска коментатора. Закључак? Србија је данас једна велика катастрофа, тачније "катастрофа једне политике", како је и гласио назив емисије.

Шта је још речено о нама? Да резимирамо: претња за хрватску државност одавно више нисмо. Пре личимо на неко дете-дебила из комшилука, на које човек не може више ни да се љути, већ само да посматра његове испаде са перверзном љубопитљивошћу, вртећи главом и захваљујући богу што је тако тежак случај ретардације снашао неког другог. Мада... Иако, наравно, јесмо за жаљење, увек мора постојати и разумна доза опреза! Шта ако дете-дебил случајно у својој глупости и незрелости дохвати шибице и потпали своју кућу? Хрватска је ипак опасно близу и могла би се нагутати дима. Можда би због тога, као будући члан европске породице, требало да покуша да нам помогне да се мало упристојимо? Емитовани су бројни прилози, како састављени од архивског материјала, тако и од оног свежег. Газиместан и Вуковар некада, безнађе, сиромаштво и чемер данас. Бројни гробови младих Срба које је Милошевић послао у смрт, и још бројније стране банке које (углавном незапослене) Србе данас шаљу у дугове. Избеглице из Хрватске, Босне и са Косова, којима је Милошевић упропастио животе (са нагласком на то да су својевољно напустили домове, и да их нико из њих није терао). Колоне које после "Олује" улазе у Србију, као жртве злочиначке политике земље у коју управо ступају први пут у животу. Све у свему, Хрватска, као развијена и цивилизована држава, о каквој би Србија могла само да сања да постане, на прагу Еуропске уније, из позиције врхунског моралног субјекта, стерилних руку, анализира феномен српске патологије и заосталости.

А да не би случајно испало како у погледу српског питања емисија није објективна до апсолута, новинари су се великодушно посветили трагању за макар и сићушним позитивним појавама у српском друштву (упркос свој тежини таквог потхвата). Звучало је отприлике овако: Драги Хрвати, због сасвим оправдане острашћености и једностраности ваших медија, која је владала током домовинског рата, остали сте ускраћени за упознавање ове друге Србије, која није баш толико грозна, чак има и људске карактеристике. Тамо постоје Отпор, Жене у црном, ЛДП, две Цеце и остали Другосрби,

који се деценијама сукобљавају са србочетничким мутантима који су им заузели лебенсраум, и који (мутанти), упркос свим несрећама које је Србија заслужила, данас опет Србијом владају. Напаћени млади, паметни и цивилизовани српски грађани у камере хрватске телевизије исповедали су своје фрустрације земљом у којој се напињу – и поред свег тог турбо-фолка – да остану барем до 11. маја. Шта их највише траумира? "Појавили су се људи за које сам мислила да их више нема, њушке које је требало одавно да нестану"; "Из мрака су изронили људи који су мени сметња у нормалном животу." Разуме се, ни трага од евентуалног напора да се стане у одбрану или бар покуша разумети позиција сопственог народа.

Изгледа да је једино позитивно у Србији то што постоје људи који о њој говоре негативно – бар за новинаре хрватске телевизије, за које очигледно имају уста само они који су спремни да изговоре оно што је хрватском уху угодно да чује. С једне стране, то доста говори о узнапредовалости младе хрватске демократије. Са друге, то се може и разумети – Хрватска је, упркос напорима ХРТ-а да ствари представи ружичастим, ипак далеко од рајског врта и незадовољство пука постоји. Али када се Хрватима прикаже емисија о Србији као о коровом обраслој утрини, које се упорно пече сопственим копривама, Санадер одједном почиње много више да личи на баштована какав се само пожелети може.

Шта су радили гости из Србије? Милан Ст. Протић је, по обичају, покушао да нагласак целе приче стави на сопствену правоверност, луцидност и врцавост у покушају. Цветковић једва да је говорио, а и то што је рекао није значило буквално ништа. Што је, додуше, сасвим очекивано, с обзиром на то да је овде био у својству члана ДС-а, па је заступао актуелни партијски дискурс који се базира на заобилажењу било каквих конкретних ставова, у корист фраза које добро звуче – демократија, толеранција, Европа, ја сам ОК, ти си ОК, Хрвати су ОК, Срби су ОК, хајде да градимо мостове међусобног поверења...

Колико је красно ово друштво било, говори и чињеница да је једна Србљановићка ризиковала да буде проглашена за великосрпкињу, будући да је једина покушала да натукне како нисмо баш толико ретардирани колико они тврде, као и да исти тај Запад сноси бар део одговорности за данашње стање у Србији, и велики губитак поверења у "европске вредности". И за разлику од "урбаних нарикача", које су у репортажи хрватској публици послушно исповедале своје трауме због старих-нових њушки које им сметају да се остваре, обећала је да је кукање прошлост, а делање њена будућност као политичког субјекта у Србији.

"Латиница" - катастрофа једне емисије

Пише: Јована Папан
четвртак, 08 мај 2008 00:51

На крају, шта рећи за Србију коју више ни дојучерашњи непријатељи не мрзе како ваља, већ само сажалевају? Биће да нам за то ипак нико није толико крив колико ми сами. Наравно, нисмо баш пали толико ниско где покушавају да нас лоцирају. С друге стране, када погледамо све оне који нас воде, или би хтели да нас воде, нисмо ни далеко од тога. Но, све то је ипак наша ствар. Србија је наша и само наша катастрофа, и забринути комшилук нема права да нам држи лекције због тога што му кваримо пејзаж (у чијој је архитектури, иако се сад прави блесав, подоста учествовао). Па чак и ако се – не дао бог – због наших несташлука једнога дана нагута и дима.